

Gyógyító levegő a föld mélyén

A bányász- és a kohászszakszervezet kísérleti gyógyüdülője a Béke-barlangnál

Mintha csintalan szélviharfi pottyantotta volna oda mókázó kedvében, úgy gubbaszt a zsengezőld füves hegyoldalon a magányos kicsi ház. Ut sem vezet hozzá, csak két szeszélyesen kanyargó agyagbarna keréknyom... Am lehet, hogy néhány esztendő múlva Aggtelekről és Jósvalőről elegáns autószerda kigyózik fel ide és a fehérre meszelt játékházikó helyett emeletes gyógyszállók, szanatóriumok emelkednek majd itt. S az ország minden részéből, sőt, talán még külföldről is ide — a Béke-barlanghoz — hozzák megkénynebbülni, gyógyulni az asztmás betegeket...

De ez még messze van. Egyelőre kísérleteznek.

A dolog úgy kezdődött, hogy dr. Jakucs László, az Aggteleki

Cseppkőbarlang igazgatója, a Béke-barlang felfedezője, levelet írt Ozdára. Felhívta az ottani kórház figyelmét arra, hogy a Béke-barlangot egyre több asztmás keresi fel, akiknek állapota néhány napos ott-tartózkodás után jelentősen javul. Az ózdi kórház vezetői próbát tettek egyik betegükkel, aki naponta szünetelt asztmás rohamokban. Miután a beteg négy órát töltött a barlangban, hét napig nem volt roham. Ezután konzultáltak Budapestén dr. Hajós Károly professzorral, a kiváló asztmaspecialistával, aki maga is helyesnek tartja, hogy tanulmányozzák, milyen hatással van az asztmás betegekre a magyarországi barlangok levegője.

Az első csoport

dükk, kikerdezzük a betegeket állapotukról, eddigi kezelésükről s másnap reggel megkezdjük a kúrát — meséli Ella nővér.

306 lépcső a barlang mélyre

A kúra pedig abból áll, hogy két-két pokróccal a honuk alatt, jó melegen felöltözködve, naponta leballagnak 306 lépcsőn a barlang aljára és a minden szennyeződéstől mentes tiszta levegőben, csodálatos cseppkőcsipkék között fekvő-széken töltenek 3-6 órát. (A lent töltött idő fokozatosan emelkedik két hét alatt.)

Az első 4-5 nap még nem eredményez komoly javulást. Ellenkezőleg, kiváltja a rohamokat. De utána jobban érzik

magukat a betegek. Ezt tapasztalták az első turnusnál és hogy a »kárbaesett« első napokat pótolják, két hétről háromra szándékoznak emelni a beutalás idejét.

A szakszervezet foglalkozik ezzel, mint ahogyan az üdülés költségeit is fedezi. A betegek nagyon hálásak, mert érzik: gyógyulnak, megkönnyebbülnek. Akiket ott találtak, még csak néhány napja érkeztek, de amint mondták, máris jobb a közérzetük. Nem szednek gyógyszert, nem kapnak injekciót, mégis rohamuk

Érdekes!

S hogy mi lesz, ha hazamennek, arról Horváth Károly, a farkaslyuki bánya dolgozója beszélt. Ő az első csoporttal volt fent, 12 napig. Négy esztendője asztmás. Kékesre is elküldték már, de nem használt.

— Ha csak egy pödör szemet behoztam az udvarról — meséli —, már fulladoztam. Ha szeles, borongós volt az idő, kínzott a roham. Most meg kutyabójom. Mióta hazajöttem, szinte megfiamodtam, újra munkaképes vagyok és dolgozom is.

Meggyógyította-e Horváth Károlyt és társait a Béke-barlang levegője? Még nem lehet tudni — csak később, a kísérlet végén derül ki. De ha csupán néhány hónapra, vagy hétre könnyítette állapotukat a kúra, akkor is: érdemes volt. S hogy megpróbálkoztak vele, azért köszönet illeti azokat a párt- és szakszervezeti, valamint gazdasági vezetőket, akik felkarolták ezt a kezdeményezést. Köves Judit

Világszínvonalra fejlesztették a magyar alumíniumkohókat

Az Ajkai Timföldgyár művelődési házában pénteken mintegy száz alumíniumkohászati szakember, mérnök és tudományos kutató tárgyalta meg az iparág tízéves fejlesztésének eredményeit.

Az értekezleten elhangzott tudományos beszámoló és az érdeklőt kohók mérnökeinek hozzászólása alapján kitünt, hogy tíz év alatt világszínvonalra fejlesztették ezt az iparágat. (MT¹)

Alkatrészhiány hátráltatja a Csepel-teherautók fő javítását

Nemrégiben az I. számú Autójavító Vállalatnál Dékán György igazgató átadta a 8000. főjavításból kikerülő Csepel típusú gépkocsit.

Kis csoport gyűlt a feldíszített gépjármű köré. A salgótarjáni 33. sz. AKÖV igazgatója néhány szóval megköszönte az autójavító munkáját. Dékán György igazgató az

ünnepség után csak annyit mondott:

— Milyen kár, hogy nem tudjuk megcsinálni ebben az évben a 9000-et.

Miért nem tudja az ország legnagyobb — Csepel gépkocsikat — javító vállalata elvégezni a tervében szereplő 9000. főjavítást?

40 Csepel teherautó — félig készen

Ilyen alkatrészhiánnyal még nem küzdött soha az I. sz. Autójavító — mondotta az igazgató. — Negyven gépkocsi áll a műhelyben félig készen. Képtelenek vagyunk befejezni a javításokat. A szükséges alkatrészek 25-30 százaléka hiányzik.

A javítóvállalatnak lehetősége van a kongresszusi versenyt vállalatának teljesítésére, de ha továbbra is alkatrészhiány lesz, akkor tervét sem tudja majd teljesíteni.

Igaz, hogy a belföldre kerülő alkatrészgyártásban lemaradtunk — mondotta Fölkl József, a Csepel Autógyár termelési osztályának vezetője — de nem ez okozza az alkatrészhiányt.

Az Autóalkatrész Kereskedelmi Vállalat, amelynek feladata az ország alkatrészekkel való ellátása az elmúlt évihez viszonyítva 25 millió forinttal

kevesebb alkatrészt rendelt a Csepel Autógyárnál. Hiába adott fel később 30 millió forint értékű pórtrendelést, a MOGÜRT Kúkereskedelmi Vállalat időközben teljesen igénybe vette a Csepel Autógyár szabad alkatrészgyártó kapacitását.

Egyébként is a Csepel Autógyár a kongresszusi munkaversenyben nem terven felüli alkatrészgyártást vállalt, hanem száz Csepel teherautó elkészítését.

A Győri Hajtóműgyárban Glück Béla igazgató csaknem szószerint ugyanezt mondja: az Autóalkatrész Kereskedelmi Vállalat megrendelésének kétharmadát lemondta. A gyár felszabadult kapacitását a MOGÜRT kötötte le és év közben hiába tett pórtrendelést az Autóalkatrész Kereskedelmi Vállalat.

Hetvenmillió elfelelt készlet

1958-ban felülvizsgáltuk vállalatunk raktárait és mintegy 70 millió forint értékű elfelelt készletet jelentettünk a Nemzeti Banknak. Az idei évre feladott rendeléseink egy részét a készletcsökkentés érdekében kellett lemondani — mondotta Kincses Endre, az Autóalkatrész Kereskedelmi Vállalat igazgatója.

A 70 millió forint értékű elfelelt készlet részben úgy keletkezett, hogy az Autóalkatrész Kereskedelmi Vállalat nem ismerte a tényleges igényeket s gyakran többet rendelt. Részben azért is, mert a

Nemzeti Bank hitelpolitikája következtében a vállalatok felesleges alkatrészeit átadták a kereskedelmi vállalatnak, amely a felvásárlásra külön pénzügyi keretet kapott. A régi típusú gépkocsialkatrészeket azonban csak kevésbé keresik s így az elfelelt készlet évről évre gyarapszik.

Az Autóalkatrész Kereskedelmi Vállalat nem számított ekkora forgalomra. 1959 első negyedében így is 13 százalékkal több alkatrészt adott el, mint az elmúlt év első hónapjaiban — mondotta Hidasi György, a Közlekedés- és Pos-

taügyi Minisztérium VI. főosztályáról kinevezett kormánybiztos. — Az igények legnagyobb részét valahogy ki tudták elégíteni, egyes Csepel alkatrészekből azonban teljesen kifogytak a készletek.

Az Autóalkatrész Kereskedelmi Vállalat nem számolt tervszerűen azzal, hogy egyrészt évről évre növekszik a gépkocsipark kihasználása, másrészt a nemrég megtartott gépkocsi üzemi felülvizsgálat következtében több gépjárművet kellett kijavítani, s végül nem vették figyelembe, hogy az új termelői árrendszer bevezetésével a vállalatok nagyobb pénzerővel kaptak javításra.

Nincs szükség új szerv közbeiktatására

A jelenlegi alkatrészgyártó dalkodás bizonytalan tényezőkre épül — mondották a Nemzeti Bankban. Az Autóalkatrész Kereskedelmi Vállalat nem ismeri pontosan a tényleges igényeket és így természetesen alkatrész megrendelése sem fedi a szükségletet.

Az Autó- és Traktoripari Igazgatóságnak az a véleménye, hogy az alkatrészhiány csak úgy szüntethető meg, ha a pótalkatrészek gyártását egy felállítandó »járműalkatrész tanács« pontos felmérése alapján illeszti be a motor- és járműgyárak tervébe. Nagyjából ugyanez a véleménye több más megkérdezett szervnek is.

Ilyen »járműalkatrész tanácsra« azonban véleményünk szerint nincs szükség. Ha a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium illetékes szervei hozzáértő szakemberek segítségével tervszerűen összehangolják az ipar termelését, a külkereskedelem üzletkötéseit és a kereskedelem munkáját, akkor nincs szükség semmiféle új szerv közbeiktatására. Elég, ha a már meglévő intézmények munkája megjavul s érvényesül munkájukban a tervszerűség.

Kő Tamás

Szemle az Árpád-hídfőnél

Vén házak, épülő újak, hűséges óbudaiak

Óbudai délután.

A Mókus utcai »Híd« vendéglőben, a régi Kéhliben, már hangolnak a sramli zenekar tagjai. Az asztalon megszámlálhatatlan üveg Kinizsi áll, valami vidám találkozó résztvevői öregapánk korabeli nőtákkal szórakoztatják magukat és egymást.

Egy szabad szék nincs az egész helyiségben — csak

Bécsi vendég a sramlit siratja

— És annyi problémája — mondja Madarász Mária vb-titkár. Hajnal József, az elnökhelyettes ugyanígy vélekedik, s amikor gyors körképet adnak a 83 ezer lakosú kerület gondjairól, igazat kell adni nekik.

Ki hinné, hogy Óbudán kocsmaprobléma is van? Pedig van. A második világháború előtt 220 vendéglő, kocsmák, ivó és cukrászda volt Óbudán, hivatalosan szólva, ennnyi volt a vendéglátóipari egységek száma.

Most viszont a mozik büféivel együtt hatvan. Anélkül, hogy az alkoholizmusnak csinalnánk propagandát (amire úgy sincs szükség), nyugodtan leírhatjuk, hogy ez kevés. Vissza kellene adni néhány régi kisvendéglő-helyiséget.

A Mókus utcai öreg vendéglő példája bizonyítja, hogy

Jogok és igények

Lakás, lakás, lakás... Egyszerű volna azt mondani, hogy az mindenütt gond, s még egyszerűbb az épülő szép, új neveldekre hivatkozni. De Óbuda helyzete speciális.

A kerületben jelenleg 180 olyan lakás van, amelyet állapota miatt előbb-utóbb ki kell majd üríteni. És ezerszámra állnak a muzeális korú, de korántsem értékes — és még kevésbé egészséges vagy kényelmes házak. A lakosság nemhogy kevesebb lenne, de

Krúdy emléktáblája alatt. De arra nem ül senki.

A Flórián téren filmfelvételek készülődnek, állványokat szerelnek a Jupiter-lámpák számára. És dűbörög a dzsessz, s bár mégnapozáshoz illelőn süt a nap, illetve óbudaian a »Lizi«, itt már esti a hangulat.

Ahány utca, ahány tér — annyi arca van ennek a vén kerületnek.

Érdekes lenne. Óbuda hangulata, girbe-gurba utcáskái, egész légköre vonzza nemcsak a pestieket, de a külföldi vendégeket is. Ritka a nap, hogy ne »stoppoljon le« a Kéhl előtt néhány idegen rendszámú kocsi. Nemrégiben az ipari vásár alatt egymást érték itt a bécsiek. És még olyan is akadt köztük, aki elsírta magát, mondván: sehol ilyen »igazi bécsi hangulatot« nem lehet már találni, még Bécsben sem, ahol a sramlit kiszorították Elvis Presleyék.

Szó, ami szó, nem ártana néhány új vendéglő, halászkert. Felületes szemlélő azt mondhatja: mi sem egyszerűbb, adják vissza a helyiségeket.

Az ám! De hová tegyük beörlük az orvosi rendelőket? A hivatalokat? A szusztermühe-lyeket? A lakásokat?

Sok száz lakás kellene és néhány száz már épül is, de arra a néhány százra nagyon sok óbudai foga fáj.

Fáj annál is inkább, mert itt közvetlen közel, szinte egymáshoz épül múlt és jelen. Az öreg plébániatemplom szép barokk falai tövében — balra kére az Árpád-híd egyszerű

vonul, modern monstrumától — vénséges vén házak lapulnak. Odalátni udvarokról a Corvin Ottó utca hajógyári lakóházaira, ezekre a fürdőszobás, erkélyes, liftes mintaházakra. De azért nagyobb köztük a távolság, mint az a két-háromszáz méter.

Drobnýk bácsi vállas, szép ősz, tagbaszakadt óbudaik ember. Meghosszá nyugalmazott téglagyári munkás. Itt kezdte az életet, a munkát. Kilencéves korában. Figyelem, nem sajtóhiba: Drobnýk József kilencéves korában már húzta a téglával megrakott kocsit az Ujlaki Téglagyár udvarán...

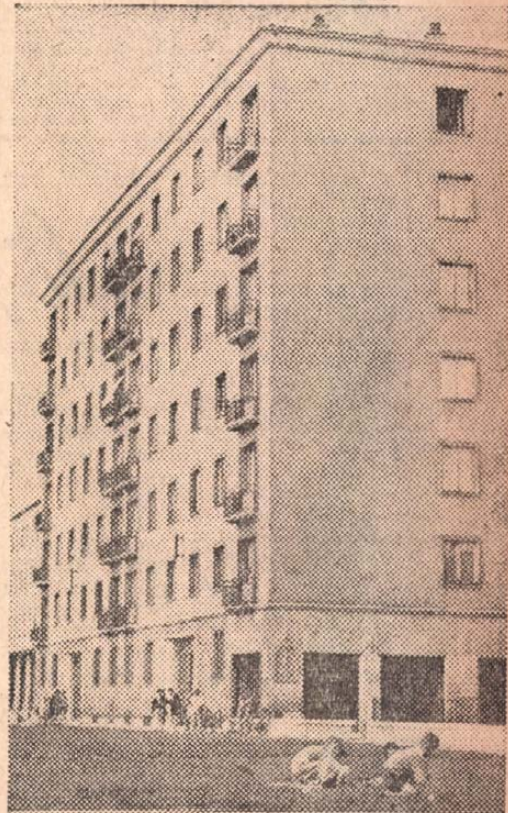
Drobnýk bácsiék konyhája

De aztán átpártolt a Gollihoz, ott fűtött egész a nyugdíjazásig. És a Goliban dolgozott a felesége, odajár a fia, meg a menyje is. S nem szeretnének messzire kerülni innen. Elmenni? A vén Dunától? A horgászparadicsomtól? A macskaköves, öreg utcákról? Az ütött-kopott házból?

Pedig ez a ház olyan vén, hogy minden hasonlat csak fiatalíthatja. Trescher néni szerint a szabad tűzhelyes megoldású és csak később átépített konyha még a rómaiak idejéből származik. Drobnýkék viszont a törökökkel tartják egyidősnek a konyhájukat.

Lehet, hogy a régészek nem értenének egyet velük, de a házkészítési igazgatóság, amelynek javítani kellene ezeket a tisztas, műemlékszámba menő házakat, inkább a lakók véleményét osztja. A hídő-átrendezés tervében e házak lebontása is szerepel.

— Mikor? — kérdi a lakók. De a kerületi tanács végleges választ még nem tud adni. Perspektívát mutatni viszont tud. Akár a Bogdányi

(Kollár Zsuzsa felvétele)

úton, akár a Hunor utcában, akár a Közvetlen közelben.

Bóka János 27 éve dolgozik az Óbudai Harisnyagyárban. Az idők közben megváltoztak, a flórstrimfliből előbb selyemharisnya lett, azután pókháló vékonyságú nylon. A második emeleten lakik — a Corvin Ottó utca 67-ben. A földszinten rómaiak a lakótársai, ezáltal tényleg rómaiakör múzeum kövei, márványai — s mindenütt máshol az egész hatalmas épületben óbudaik munkások.

Kik voltak a „Flórián-huszárok“?

Bóka szaki kiáll az erkélyre. Szemközt vele a Hármashatárhegy hátának hatalmas íve. Az utca túloldalán: öreg,

igazi óbudaik házak, de távolabb kimagasló három modern pontház. Jobbkézről a hídfőre látni, a villamosmegállóhoz.

— Ott ültek a Flórián-huszárok — mondja Bóka.

— Flórián-huszárok?

Nem valami katonai alakulat volt. 1930 körül ott még állt a Szent Flórián szobra, azt ülték körül a munkapél-küliek, várták, kell-e kiskocsit húzni a piacon. Némelyiknek szerencséje volt: jöttek a borbélyások, elvették őket, hogy borotválni tanuljanak a képükön. (Ez volt az egyetlen ingyen szolgáltatás hegyen-völgyön.)

Most se Flórián-szobor, se Flórián-huszárok. A szobor helyén, a villamosmegállónál

jól öltözött fiatal párok tájékozódnak, hova menjenek táncolni, a lassan leszálló alkonyatban.

— Jó lenne egy színház — mondja a harisnyakészítő.

A kocsmát Bókaék nem hiányolják: van motorjuk, azzal száguldoznak Solymárra, a Balatonra, vagy csak a hegyek közé. Szeretik a virágot és a lakásuk valóságos kis üvegház. Két szoba, fürdőszoba, nagy napos erkély, széles ablakok... valamennyi lakás ilyen és ilyen lesz mind a többi is, amely majd sok munka, anyagi áldozat, vesződség árán és nem is egy-két év alatt a hagyományok Óbudája helyén felépül.

Baktai Ferenc